

بیت العدل اعظم می فرمایند : هدف نهائی زندگی هر شخصی باید آن باشد که به تعالی روحانی دست یافته , رضای الهی را حاصل کند . " آئین فراگیر

قسمت روحانی **عنوان : چگونه باید تعالی پیدا کنیم ؟**

۱. مناجات شروع از آثار حضرت بهاء الله جَلَّ جَلالُهُ
۲. مناجات دوم از آثار حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء
۳. ذکر دسته جمعی (به انتخاب جمع)
۴. نصوص حضرت بهاء الله جَلَّ جَلالُهُ
۵. لوح مبارک حضرت عبدالبهاء جَلَّ ثَنائُهُ
۶. نصوص مبارک حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء

قسمت اداری

۷. اگر قوه معنوی بیشتر باشد انسان ترقی کند.
۸. یوماً فیوماً باید برای ترقی , تلاش کرد.
۹. زندگی مبارزه ای است مستمر
۱۰. عوامل مؤثر در ترقی روحانی
۱۱. در مسیر کمال
۱۲. برنامه نوگلان بوستان الهی (به انتخاب نوگلان عزیز)
۱۳. شور و مشورت و پیشنهاد

قسمت اجتماعی

۱۴. الفت و پذیرائی
۱۵. مناجات خاتمه از آثار حضرت عبدالبهاء جَلَّ ثَنائُهُ

۱- مناجات شروع از آثار حضرت بهاءالله جَلَّ جَلالُهُ

الها کریمما رحیما

توئی آن سلطانی که به یک کلمه ات وجود موجود گشت و توئی آن کریمی که اعمال بندگان , بخشش را منع نمود و ظهورات جودت را باز نداشت . از تو سؤال می نمایم این عبد را فائز فرمائی به آنچه سبب نجات است در جمیع عوالم تو . توئی مقتدر و توانا و توئی عالم و دانا .

ادعیه حضرت محبوب ص ۳۰۱

۴- نصوص حضرت بهاءالله جَلَّ جَلالُهُ

حضرت بهاءالله می فرمایند , قوله المتین :

"ایام مثل برق در مرور است . بر هر نفسی لازم در این ایام معدوده , کسب مقامات عالیّه باقیّه نماید ... " ۱

و نیز می فرمایند , قوله تعالی :

"به جناحین عرفان در هوای محبت رحمان طیران نما که شاید از رحمت سابقه و فضل محیطه اش به مطلع اسماء حسنی و مرجع صفات علیا فائز شوی . قدم ظاهر , این مسافت را طی ننماید و پرهای ظاهره از طیران در این هوای روحانی عاجز ماند . پس به پر معنوی و قدم حقیقی آهنگ مقصود کن . این منتهی سفر قاصدان و منتهی وطن عاشقان بوده و خواهد بود... " ۲

۲- آیات الهی ج ۲ ص ۳۴۸

۱- آیات الهی ج ۲ ص ۲۶۱

۵- لوح مبارک حضرت عبدالبهاء جَلَّ ثَنَاؤُهُ

حضرت عبدالبهاء می فرمایند ، قوله العزیز :

... "اساس دین الله ، اکتساب کمالات است و استفاضه از فیوضات . مقصد از ایمان و ایقان ، تزیین حقایق انسانی به فیض کمالات ربّانی است . اگر این ، حصول نیابد حقیقت حرمان است و عذاب نیران . پس بهائیان باید نظر به این امر دقیق نمایند که مانند سایر ادیان به عربده و های وهوی و لفظ بی معنی کفایت نمایند ؛ بلکه به جمیع شئون از خصائل و فضائل رحمانی در روش و رفتار نفوس ربّانی قیام کنند و ثابت نمایند که بهائی حقیقی هستند نه لفظ بی معنی و بهائی این است که شب و روز بکوشد تا در مراتب وجود ، ترقّی و صعود نماید و نهایت آرزوی هر یک این باشد که نوعی روش و حرکت نماید که جمیع بشر از آن مستفیض و منور گردند و نقطه نظر گاهش همواره خُلق و خوی حق باشد و روش و سلوکش سبب ترقّیات نامتناهی گردد . به قدر قوه ، رحمت عالمیان شود و به قدر استعداد ، موهبت عالم انسان گردد . چون به این مواهب ، موفق شود می توان گفت که بهائی است ؛ وَاَلَا در این دور مبارک که فخر قرون و اعصار است ایمان ، عبارت از اقرار به وحدانیت الهیه نه ؛ بلکه قیام به جمیع شئون و کمالات ، ایمان است " . منتخبات نصوص مبارک که درباره حیات بهائی ص ۴-۵

۲- مناجات دوم از آثار حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء

ای یزدان پاک ، این یاران به محبت گریبان چاک کردند و از پر تو هدایت ، رخ روشن و تابناک نمودند . از عالم خاک گذشتند و دل به جهان افلاک بستند . خاکسار درگاه تو اند و عاکفان بارگاه تو . جز تو نخواهند و بغیر از تو نجویند و جز راز تو نگویند . ظهیر شو ، مجیر شو و آزادی به هر اسیر بخش و از سلاسل و زنجیر نفس و هوی نجات ده و بر بندگی و شرمندگی و آزادگی و سادگی موفق نما و از کودکی و آلودگی و خستگی و ماندگی رهائی ده .
توئی مقتدر و توانا و توئی بخشنده و درخشنده در جهان غیب و عیان و عَلَیْكُمْ التَّحِيَّةُ وَ الشَّاءُ .

منتخبات مکاتیب حضرت عبدالبهاء ج ۳ ص ۱۸۱

حضرت عبدالبهاء می فرمایند، قوله الاحلی: "نورائیت امکان به دیانت است و ترقی و فوز و سعادت خلق، در متابعت احکام کتب مقدسه الهیه. " ۱

و نیز می فرمایند، قوله العزیز: "قلب انسان جز به عبادت رحمن مطمئن نگردد و روح انسان جز به ذکر یزدان مستبشر نشود. قوت عبادت به منزله جناح است؛ روح انسانی را از حسیض ادنی به ملکوت ابهی عروج دهد. " ۲

همچنین می فرمایند، قوله المتین:

"چون جسد به خدمت عالم انسانی پردازد، یعنی مثلاً پرستاری مریضان کند و تقویّت ضعیفان نماید و در سبیل الهی شهید شود و فدا گردد، این، سبب ترقی روح است و همچنین چشم جسمانی چون مشاهده روی احبّا کند و گوش جسمانی چون وصایا و نصایح جمال مبارک استماع نماید و ندای آسمانی شنود، این، سبب ترقی روح است و وسیله اصلیه ترقی روح، ایمان و ایقان و عرفان است و گفتار و رفتار به موجب تعالیم بهاءالله. " ۳

و نیز می فرمایند، قوله الاحلی:

"سبب حیات ابدیه و عزّت سرمدیه و نورائیت کلیه و فوز و فلاح حقیقی، اول عرفان الهی است ... عرفان الهی سبب ترقی و انجذاب روحانی و بصیرت حقیقی و علویّت عالم انسانی و مدنیّت ربّانی و تعدیل اخلاق و نورائیت وجدان گردد و ثانیاً محبّه الله است که به عرفان حق نور محبّه الله در زجاجه قلب برافروزد و اشعه ساطعه اش آفاق را روشن نماید و وجود انسان را حیات ملکوتی بخشد ... اگر محبّه الله نبود، کمالات عالم انسانی محو و نابود بود ... و ثالث منقبت عالم انسانی نیت خیر است و نیت خیر اساس اعمال خیریه است ... زیرا نیت خیریه نور محض است و از شوائب غرض و مکر و خدعه، منزّه و مقدّس ... " ۴

۲- گلزار تعالیم بهائی ص ۱۸۰

۱- اخلاق تفکری جدید ص ۱۵

۴- مفاوضات ص ۲۲۳ - ۲۲۱

۳- پیام آسمانی ج ۲ ص ۲۸۱

۷- اگر قوه معنوی بیشتر باشد انسان ترقی کند.

حضرت عبدالبهاء در بیانات شفاهی خود می فرمایند ، قوله الممتین :

"امیدوارم هر یک از شما آن قدر عظمت یابید که هر یک به هدایت ملتی پردازید ... سجایای معنوی نامحدود است ؛ لهذا شما نباید به صفت واحد قانع باشید . باید جدّ و جهد نمایید تا به جمیع سجایا متّصف گردید . هر یک از ما باید خود را ارتقاء بخشد تا به آنچه که اکمل است فائز شود ... در انسان دو قوه وجود دارد ؛ یک قوه او را رفعت بخشد ؛ این انجذاب الهی است که سبب رفعت انسان شود . در جمیع مراتب وجود به این قوه ترقی نماید . این قوه روح است . قوه دیگر سبب هبوط انسانی شود . این طبیعت حیوانی است . قوه اول انسان را منجذب ملکوت سازد . قوه ثانی او را به عالم امکان هبوط دهد . حال باید ملاحظه نمایم کدام یک از این قوا نیرومندتر است . اگر قوه معنوی تسلط یابد ، انسان آسمانی شود ، نورانی گردد ، رحمانی شود ؛ اما اگر قوه دنیوی سلطه یابد ، انسان ظلمانی شود ، شیطانی گردد ، مانند حیوان شود . لهذا باید به طور مستمر ترقی کند . مادام که قوه معنوی اعظم قوی است ، انسان صعود و ترقی می کند . " ۱

و نیز می فرمایند ، قوله العزیز : "لهذا می گویم که انسان باید در سبیل الهی سلوک نماید . هر یوم باید تلاش کند که ترقی نماید . ایمان او باید تزیید یابد و راسخ تر شود . صفات حسنه او و توجهش به خداوند باید بیش از پیش گردد . شعله محبت او باید درخشش بیشتر داشته باشد . در این صورت یوماً فیوماً ترقی کند ؛ چه که توقف در ترقی ، به منزله شروع تدنی است . پرنده وقتی پرواز می کند بالاتر و بالاتر می رود ؛ چه که به محض آن که از پرواز باز ماند ، سقوطش آغاز می شود . هر روزه ، بامدادان موقعی که برمی خیزید باید امروز را با دیروز مقایسه کنید و ببینید که در چه شرایطی قرار دارید و اگر مشاهده می کنید که ایمان شما قوی تر و قلبتان بیش از پیش به یاد خدا است و محبت شما تزیید یافته و آزادی شما از این عالم به مراتب بیشتر شده ، در این صورت به حمد ثنای الهی پردازید و تزیید این سجایا را بطلبید . شما باید برای تمام خطایایی که مرتکب شده اید به دعا و انابه پردازید و با تبّتل و تضرّع ، طلب اعانت و مساعدت نمایید تا بهتر از دیروز شوید و بتوانید سیر ترقی را ادامه دهید . " ۲

۱- ترجمه منسوب به حضرت عبدالبهاء نقل از خاطرات ژولیت تامسون - زر و آتش ص ۱۳۸

۸- یوماً فیوماً باید برای ترقی تلاش کرد.

"نمی فهمم چرا مردم بر این نکته اصرار می ورزند که احدی نمی تواند آن چه را که به آن عادت کرده است کنار بگذارد. اگر کسی کاملاً مصمم شود و عزم و جزم نماید که آن را برای همیشه کنار بگذارد، به راحتی موفق به این کار خواهد شد. این امر صرفاً به شخصیت و عزم راسخ، مبتنی است."

منسوب به حضرت عبدالبهاء - زر و آتش ص ۱۳۷

۹- زندگی مبارزه ای است مستمر

حضرت ولی عزیز امرالله در مکتوبی می فرمایند، قوله الجلیل:

زندگی مبارزه ای است مستمر. نه تنها علیه نیروهایی که ما را احاطه کرده اند؛ بلکه بالاتر از همه علیه "نفس اماره" خود. ما هرگز نمی توانیم به آن چه که داریم متکی باشیم؛ زیرا طولی نمی کشد که به میان سیلاب تند کشیده خواهیم شد. بسیاری از نفوسی که از امر الهی کناره می گیرند به این دلیل است که از ترقی و تقدّم باز مانده اند. این نفوس، خودپسند یا بی تفاوت شده و در نتیجه از جذب قوه و نشاط روحانی مورد نیاز خود از امر مبارک، ممنوع شده اند... به طور کلی نه دهم مشکلات احباء به این علت است که آنها در ارتباط با یکدیگر، ارتباط با هیأت های اداری یا در زندگی خصوصی خود بر وفق تعالیم الهی رفتار نمی کنند. زر و آتش ص ۱۴۰

۱۰- عوامل مؤثر در ترقی روحانی

حضرت ولی امرالله در توفیق مورخ ۱۶ اکتبر ۱۹۵۴ می فرمایند:

وقتی که فردی به امر بهائی ایمان می آورد، عملاً حاصل کار این است که بذر معنوی در قلب او شروع به رویدن می نماید و این بذر بایستی به فیوضات روح القدس آبیاری گردد. وصول این مواهب معنوی نیز از طریق دعا و تفکر و شناسایی امر و آیات الهی و خدمت به آستان مقدسش حاصل می شود... مسلماً در حیات روحانی، مراحل اندوهبار و پرمشقت و حتی امتحانات شدیدی پیش می آید؛ در این قبیل موارد، شخص اگر ثابتاً راسخاً به سوی مظهر الهی رو آورد و تعالیم ملکوتی او را دقیقاً مطالعه و مورد نظر قرار دهد، از برکات روح القدس بهره ور گشته و پی خواهد برد که در حقیقت این امتحانات و مشقات، مواهب الهیه به منظور آمادگی نمو و شکفتن او بوده است...

نمونه حیات بهائی ص ۵

۱۵- مناجات خاتمه از آثار حضرت عبدالبهاء جل ثنائهُ

ای پروردگار بی نیاز

از جمیع خلق روی بگردانیدیم و به سوی تو توجه نمودیم. از کلّ، بی نیاز شدیم تا همدم و همراز تو گردیدیم. چون تو را یافتیم، خود را از خویش و آشنا، بیگانه ساختیم. تو را شناسیم و تو را ستائیم و تو را پرستیم. ای پروردگار، گناه بیامرز و کمال بیاموز. پرده بسوز و روی بنما تا مشاهده جمال و کمال تو نمائیم و از بحر عطا بهره گیریم. از خُلق و خوی حبیب، نصیب یابیم. خدایا، ما را به خود مأنوس کن و به نفعات قدس، مألوف نما. دیده، بینا کن و گوش، شنوا نما. تویی مقتدر و توانا و تویی بخشنده و مهربان.

منتخبات مکاتیب ج ۲ ص ۶

در ادبیات فارسی کتابی وجود دارد که معادل آن در ادبیات هیچ زبان دیگری یافت نمی شود. این کتاب با این بیت شروع می شود:

بشنو از نی چون حکایت می کند از جدائی ها شکایت می کند

زیرا داستان هایی را از زمانی که به نیستانی تعلق داشته ، حکایت می کند . او را از نیستان جدا کرده اند و در این جا تنها متروک و غریبه است . این بیت در بدایت این کتاب توصیف وضعیت روح است . روح به عالم دیگری تعلق دارد . حال می گوید که به این جا آمده و هیچکس نیست که با او هم کلام شود . حال چون به شکل نی است باید دو مرحله و جریان را طی کند تا به کمال برسد . ما باید این دو جریان را بگذرانیم . اول ، جریان تطهیر است . ما نی را از سواحل رودخانه می بُریم و به خانه می آوریم . مغز گیاه درون آن را پُر کرده است . در آن می دمید ، هیچ طینینی به گوش نمی رسد . بنابراین باید میله ای آهنین بردارید و چندین مرتبه به درون نی برانید تا تمام مواد اضافه و غیر ضروری از درون آن خارج شود . این جریان تطهیر است . نی پاک و طاهر می شود . بعد نوبت فرایند رنج کشیدن می رسد . همان میله آهنی را درون آتش می گذارید ؛ وقتی که داغ و سرخ شد آن را در چند نقطه روی نی قرار می دهید . بعد از آن ، نی آماده است که روی لبهای یک استاد نوازنده قرار گیرد . بعد هر آنچه که از نی مزبور می شنوید ، از نی نیست ؛ بلکه از دهان نوازنده است که خارج می شود . اگر ما این دو جریان را در امر الهی طی کنیم ، یعنی تطهیر و رنج کشیدن را بگذرانیم ، در این صورت فم و لسان ما همان نی خواهد بود که حضرت بهاءالله می نوازند . اگر اراده خود را در اراده او فانی سازیم ، اگر خود را برای تحقق خواسته های ایشان در این عالم عنصری مهیا نمائیم ، باور کنید آنقدر به حضرت ولی محبوب امرالله نزدیک خواهید شد که اغلب دست آن حضرت را احساس خواهید کرد که شما را به پیش می راند و صدای ایشان ، آوای شیرین و ملیح ایشان را خواهید شنید که به شما می گوید : نگران نباشید . پیش بروید . به سوی هدف خود پیش بروید و شما همیشه موفق خواهید بود

فاتح دلها ص ۲۰ - ۱۹

همکار عزیز و روحانی

با تقدیم تحیات امنع ابھی ، به پیوست برنامه " تعالی روحانی " تقدیم می گردد . در این برنامه سعی بر آن است که با استمداد از آثار مبارکه طلعات مقدّسه و راهنمایی های حضرت ولی محبوب امرالله و بیت العدل اعظم الهی ، اهمیت تعالی روحانی در حیات فردی هر یک از افراد انسانی مورد بررسی قرار گیرد و طرق وصول به آن معرفی گردد .
با این امید که هر یک از ما بتوانیم این اصول را در حیات یومیّه خویش به کار بندیم و حیاتی سراسر روحانی و معنوی را تجربه نمائیم .

نکته بسیار مهمّی که می بایست احباء را به آن متذکر داریم آن است که تعالی روحانی وظیفه و مسئولیتی فردی است و به واقع راهی است که هر فرد با قدم خود طی می نماید . جناب پیتر خان در سخنرانی خود که در اول ژوئیه ۲۰۰۱ اجراء گردیده است به این نکته اشاره می نمایند که :

... " جریان توسعه روحانی اساساً یک اقدام و پیگیری انفرادی است ؛ حتّی اگر فرد در جمعی از نفوس باشد که در فعالیتّی مشترک همکاری می کنند ، ما می توانیم یکدیگر را تشویق کنیم ؛ می توانیم حامی یکدیگر باشیم ؛ می توانیم نسبت به یکدیگر مهربان باشیم امّا جریان تنزیه و تقدیس شخصیت ، تمسک و انطباق با احکام الهیّه ، پرورش عادت و روحیه دعا و مناجات ، تعمّق و تلاوت و زیارت مرتّب و منظم آیات الهیّه ، اساساً یک اقدام و پیگیری فردی است و در این حالت ، فرد باید با احساس تنهایی و یأس که جزء ذاتی هر اقدام فردی است مبارزه کند ... این تلاش و مبارزه ، مربوط به امروز یا حتّی هفته دیگر نیست " .

امّا راههای نیل به این تعالی متعدد است و بر اساس هدایتهای موجود در بیانات مبارکه می توان به مواردی از آن به شرح ذیل اشاره نمود :

✚ گفتار و رفتار به موجب تعالیم مبارکه

✚ - ایمان ، ایقان و عرفان

- خدمت
- محبت
- نیت خیر
- تمسک به اوامر و احکام
- دعا و مناجات
- تضرع و زاری
- طلب بخشش گناهان
- و

البته طرق دیگری نیز برای وصول به روحانیت موجود است که از آن جمله می توان به بهره بردن از هنر موسیقی اشاره نمود که نردبانی است برای ترقی روح؛ چنانچه حضرت عبدالبهاء می فرمایند:

" هنر موسیقی آسمانی و مؤثر است . موسیقی مائده روح و جان است . با نیروی سحر آمیز موسیقی ، روح انسانی تعالی می یابد . موسیقی هیجان و تأثیر شدیدی در قلوب اطفال ایجاد می کند ؛ زیرا قلوبشان پاک و بی آرایش است و نعمات موسیقی در آن تأثیر شایان دارد و استعداد های نهفته ای که در قلوبشان به ودیعه نهاده شده ، از طریق موسیقی ظهور و بروز می نماید . پس شما باید سعی کنید تا آن استعدادها را به حد کمال برسانید و به آنها بیاموزید که با لحنی دلپذیر و مؤثر بخوانند . هر طفلی باید قدری موسیقی بداند ؛ زیرا بدون اطلاع از این هنر ، لذت واقعی از الحان و نعمات خوش میسر نخواهد گشت . " (ترجمه)

مجموعه مستخرجاتی از آثار امری درباره موسیقی ص ۶

اما نکته دیگری را نیز نمی باست از نظر دور نمائیم و آن این است که گر چه هر فرد می تواند برای نیل به تعالی روحانی تلاش نماید و حتی به بلندترین مدارج معنوی عروج نماید ؛ اما این خطر همواره وجود دارد که امری ، عملی و یا اقدامی او را از تعالی باز دارد و یا این مقام عالی را از او سلب نماید . حضرت بهاء الله در اقتدارات می فرمایند :

"اگر نفسی در اعلیٰ علو مقام، قائم باشد و از او کلماتی ظاهر شود که سبب تفریق ناس گردد، از شاطی بحر اعظم و علت توجه به شطری جز مقام محمود مشهود که ظاهر است به حدود بشریه جهاتیّه، يشهدُ كُلُّ الاكوانِ بانَّهُ محرومٌ عَن نَفحاتِ الرَّحْمَنِ"

اقتدارات ص ۲۹۴

با این امید که با مساعدت شما عزیزان، احبّاء به تفکر در این امور پرداخته و هر یک به قدر و وسع خود توشه ای برگیرند.

همواره در پناه حق باشید